

The Millie Arbesfeld  
**Midreshet Yom Rishon**

Sunday Morning Learning Program for Women

[WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG](http://WWW.MIDRESHETYOMRISHON.ORG)

*The Ketubah:  
Text,  
Halakhah and  
History*



Dr. Lawrence  
Schiffman

ח כסלו תשע"ב • December 4, 2011

## The Ketubah: Text, Halakhah and History

Lawrence H. Schiffman

ב\_ בשבת ב\_ לחדש \_ שנת חמשת אלפים ושבע מאות וששים ו\_ לבריאת עולם  
למנין שאנו מנין כאן \_ במדינת אמריקה הצפונית איך החתן \_ בר \_ אמר לה להדא  
בתולתא \_ בת \_ הוי לי לאנתו כדת משה וישראל ואנא אפלח ואוקיר ואיזון ואפרנס  
יתיבי ליכי כהלכות גוברין יהודאין דפלחין ומוקירין חזנין ומפרנסין לנשיהון בקושטא  
ויהיבנא ליכי מוהר בתוליכי כסף זוזי מאתן דחזי ליכי מדאורייתא ומזוניכי וכסותיכי  
וספוקיכי ומיעל לותיכי כאורח כל ארעא וצביאת מרת \_ בתולתא דא והות ליה לאנתו דן  
נדוניא דהנעלת ליה מבי אבוה בין בכסף בין בזהב בין בתכשיטין במאני דלבושא בשימושי  
דירה ובשימושא דערסא הכל קבל עליו \_ חתן דנן במאה זקוקים כסף צרוף וצבי \_ חתן  
דנן והוסיף לה מן דיליה עוד מאה זקוקים כסף צרוף אחרים כנגדן סך הכל מאתים זקוקים  
כסף צרוף וכך אמר \_ חתן דנן אחריות שטר כתובתא דא נדוניא דן ותוספתא דא קבלית  
עלי ועל ירתי בתראי להתפרע מן כל שפר ארג נכסין וקנינין דאית לי תחות כל שמיא  
דקנאי ודעתיד אנא למקנא נכסין דאית להון אחריות דלית להון אחריות כלהון יהון  
אחראין וערבאין לפרוע מנהון שטר כתובתא דא נדוניא דן ותוספתא דא מנאי ואפילו מן  
גלימא דעל כתפאי בחיי ובתר חיי מן יומא דנן ולעלם ואחריות וחומר שטר כתובתא דא  
נדוניא דן ותוספתא דא קבל עליו \_ חתן דנן כחומר כל שטרי כתובות ותוספתות דנהגין  
בבנות ישראל העשוין כתקון חכמינו זכרונם לברכה דלא כאסמכתא דלא כטופסי דשטרי  
וקנינא מן \_ בר \_ חתן דנן למרת \_ בת \_ בתולתא דא על כל מה דכתוב ומפורש לעיל  
במנא דכשר למקניא ביה והכל שריר וקים.

נאום \_\_\_\_\_ עד

נאום \_\_\_\_\_ עד

## The Ketubah Text

By Rabbi Maurice Lamm

*Reprinted from The Jewish Way in Love and Marriage.*

### The Date and Place of the Wedding

"On the \_\_\_\_\_ day of the week, the \_\_\_\_\_ day of the month \_\_\_\_\_ in the year \_\_\_\_\_ since the  
creation of the world according to the reckoning which we are accustomed to use here in the city of  
\_\_\_\_\_ in \_\_\_\_\_"

**The Date.** The law prescribes that the date appear at the beginning in private agreements, but at the end in court agreements. Though the ketubah has the status of a court decree, it is in the nature of a private agreement and so the date is placed first.

**The Place.** The same rationale is used for the place. A divorce document contains more geographical information (e.g., mention of a neighboring river). The *Sephardim* [Jews of Spain who, after the Expulsion, emigrated to North Africa and the Middle East] retained this custom, and Rema, in the 16th century, urged that the technicalities of the ketubah follow those of the divorce. But the Talmud simplified the ketubah and the Jews of Europe have followed that tradition.

### **The Groom, the Bride, & the Proposal**

"... \_\_\_\_\_ son of \_\_\_\_\_ of the family \_\_\_\_\_ said to this maiden \_\_\_\_\_ daughter of \_\_\_\_\_ of the family \_\_\_\_\_ "Be thou my wife according to the law of Moses and Israel."

**The Names.** Their Hebrew names, their fathers' names, and usually, though not always, their family names. The mother's name is given when praying for recovery from illness, as a symbol of mother's compassion. A father's name is used in legal matters, just as a father's family name has always been used in legal affairs. [Today, though, many liberal Jews include the mother's name on a ketubah as well.] Added to their names is also the appellation for a rabbinic scholar, *Rav*, or priestly or Levitic descent, *kohen* or *Levi*.

**The Proposal.** "Be thou my wife according to the law of Moses and of Israel" is the marriage proposal. The ketubah, following in time as it does the betrothal and its oral proposal formula, "You are hereby betrothed unto me according to the law of Moses and Israel," is written by witnesses testifying that the groom in fact proposed to the bride. The formula has remained intact for some 2,000 years. The Talmud considered variants, but this language of proposal endured.

### **The Groom Promised the Basic Support**

"... and I will work for thee, honor, provide for, and support thee, in accordance with the practice of Jewish husbands, who work for their wives, honor, provide for and support them in truth."

**Support.** This is referred to as the alimentation clause. Providing support is elemental in marriage, and is considered so obvious that the Talmud makes no reference to it. But the phrase is so beautiful and appropriate that it appears in the ketubah not only once but twice, "honor, provide for, and support... honor, provide for, and support.... " Indeed, one authority described it as *le'shufra di'she'tara* (for the beauty of the contract).

### **Funds for the Wife, If and When the Marriage Terminates**

"... and I will set aside for thee 200 silver *zuz mohar* due thee for thy maidenhood, which belong to thee according to the law of the Torah, and thy food, clothing, and other necessary benefits which a husband is obligated to provide; and I will live with thee in accordance with the requirements prescribed for each husband."

**The Mohar.** The funds, called *mohar*, are so important that this clause is called *ikkar ketubah*--the basic part of the ketubah, or simply the ketubah. Mohar is the cash gift the groom gives the bride, as Eliezer, Abraham's servant, gave "precious things" to Laban, Rebekah's father, and as Jacob gave seven years of service for the hand of Rachel. The great sage and the ketubah's most important author, Rabbi Simeon ben Shetach, decreed that this serve as protection for the bride rather than only a gift, and ordained that the funds were not given but set aside for the bride. During marriage, therefore, it was considered a debt which was paid only in case of death or divorce, and the mohar thus became a divorce or life insurance settlement rather than a mere marriage gift. This arrangement also enabled poor grooms to marry without

any immediate monetary expenditure. The Talmud provides another reason, *mishum china*, to give the woman a secure financial position at the time of divorce so that she may remarry, and make the trials of marriage less poignant.

**The Law of the Torah.** There is a running dispute between the Jerusalem Talmud and the Babylonian Talmud as to whether this settlement, which all agree is historically of biblical times, is biblically or rabbinically mandated. Today we generally take mohar to be rabbinically commanded, yet because of the gravity of the marriage bond we persist in using, "which belong to thee according to the law of the Torah." We also include "200 silver *zuz*," the Tyrean coin used in biblical assessments, rather than the "current" coin used in rabbinically ordained payments.

Mohar for brides previously married is one-half the total and is recorded as rabbinically mandated.

**Food, Clothing, and Conjugal Relations.** The obligations are basic to marriage and are obligatory even without specific contractual condition. They are the rights (including conjugal relations) of the wife, and are accounted duties of the husband.

### **The Bride Accepted the Proposal**

"... and this \_\_\_\_\_ maiden, consented and became his wife."

**Willing Acceptance.** The proposal having been made in the traditional formula, the witnesses now assert that the bride accepted with willing consent, and therefore "she became his wife." *Ve'havat lih le'into* is an Aramaic translation of Ruth 4:13, *va-tehi lo le'ishah*.

### **And She Brings a Dowry**

"The dowry (*nedunya*) that she brought from her \_\_\_\_\_ house, in silver, gold, valuables, clothing, and household furnishings, all this \_\_\_\_\_ the said groom accepted in the sum of 100 silver pieces."

**The Dowry.** *Nedunya* (dowry), popularly referred to as *naddan*, is given the bride by her father for her use in the home she is about to build. This dowry includes the items listed plus any other valuables she may bring with her. In the Bible, Rachel and Leah are given servants Bilhah and Zilpah as dowry. It is the daughter's share of her parents' inheritance. The sons succeed their father, but the daughters leave him and therefore receive an equivalent in the form of dowry. The sages make it compulsory for a father to give his' daughter, as a start in married life, sufficient funds to buy a woman's wardrobe for one year.

The dowry is distinct from property or possessions that the bride owns and continues to own privately throughout marriage. Thus it serves as an inducement for suitors. The dowry is included in the ketubah, and is the property of the bride, technically "leased" to the groom for the duration of marriage. The bride's private property, called *nikhsei melog*, is given outright to the bride, the husband enjoying only the "fruit" (usufruct) during marriage. It is not part of the dowry and is not included in the ketubah.

**The Groom Accepted.** The ketubah originally listed all items in the dowry and tabulated the cost. In time, this was standardized under the general categories listed and estimated at a standard sum of 100 silver pieces, one half of the mohar that the groom provided the bride for use of the dowry, but which, in reality, comes today to very much more than the half mohar.

### **The Groom, in Turn, Promised an Additional Gift**

"... adding on his own, *mattan* [gift], another 100 silver pieces, *kenegdan*, making a total of 200 silver pieces."

**Tosefet Ketubah: The Mattan.** The additional monies, known as *tosefet ketubah* [addition to the ketubah] or *mattan*, is the addition to the mohar, called *ikkar ketubah*, the basic contract. This is the gift that the groom makes and that matches the dowry sum (*kenegdan*)--100 silver pieces. The total of dowry estimate plus tosefet ketubah comes to 200 silver pieces.

The tosefet ketubah has a parallel history to mohar, although the mohar was legal and compulsory and the tosefet ketubah social and voluntary. Both were designed to protect the woman. The latter was originally a wedding gift to the bride, and turned into a debt which was to be redeemed at the termination of marriage, by death of the husband or divorce. It had the same security advantage as did the mohar (although this was not instituted by Simeon ben Shetach).

### And Secured the Promise With a Lien on His Property

"And thus said \_\_\_\_\_, the said groom: "I take upon myself, and my heirs after me, the surety of this ketubah, of the dowry, and of the additional sum, so that all this shall be paid from the best part of my property, real and personal, that I now possess or may hereafter acquire. All my property, even the mantle on my shoulders, shall be mortgaged for the security of this ketubah and of the dowry and of the addition made thereto, during my lifetime and after my lifetime from this day forever."

**The Surety of This Ketubah.** Rabbi Simeon ben Shetach made the ketubah into a note of indebtedness to protect the wife. He also introduced a guarantee that it would not remain merely a promise made in the flush of love, but a contractual obligation. The ketubah therefore includes a lien on the groom's property to secure the satisfaction of the triple obligation of *mohar* [the cash gift the groom gives the bride], *nedunya* [dowry], and tosefet ketubah, or as the ketubah reads, *she'tar ketubta da, nedunya den, ve'tosefta da*. A lien on the debtor's property (the groom's) means that the law considers the property as a sort of mortgage. It is a *shibuda de'oraita*, a lien that is a biblical mandate, even more than a simple mortgage. The lien of the ketubah obligates the husband personally and it is therefore not only a mortgage on his real estate, but also on "property, the best part... real and personal... the mantle on my shoulders... now... or hereafter... during my lifetime and forever."

### And the Lien Is Fully Valid

"And the surety for all the obligations of this ketubah, dowry and the additional sum has been assumed by \_\_\_\_\_ the said groom, with the full obligation dictated by all documents of ketubot and additional sums due every daughter of Israel, executed in accordance with the enactment of our sages, of blessed memory. It is not to be regarded as an indecisive contractual obligation nor as a stereotyped form."

**Not a Stereotyped Form.** To assure the legal effectiveness of the debt and the lien made at a moment of exhilaration and romantic expectation, and to prevent the ketubah from being considered a mere statement of love commitment, with no legal binding force, the sages expressly affirmed, "It is not to be regarded as an *asmakhta*, an indecisive contractual obligation," a sort of speculation, or as a "stereotyped form," a routine rubber-stamp procedure.

### Then Everything Was Sealed

"And we have completed the act of acquisition from \_\_\_\_\_ son of \_\_\_\_\_ of the family \_\_\_\_\_ the said bridegroom, for \_\_\_\_\_ daughter of \_\_\_\_\_ of the family \_\_\_\_\_ this maiden, for all that which

is stated and explained above, by an instrument legally fit to establish a transaction. And everything is valid and established."

**The Act of Acquisition (*Kinyan*).** In order to seal all of the stipulated obligations, and to assure that the document is not *asmakhta* (based on speculation), the rabbis required the legal formality of *kinyan*, the act of acquisition. Because the bride cannot take possession of all the property, the groom affirms it by a symbolic act called *kinyan suddar*.

Thus, at the wedding, the rabbi or one of the witnesses gives a handkerchief or other article (but not a coin) on behalf of the recipient (the bride) to the groom. The groom then returns it. Then they record in the ketubah, *ve'kanina* ("and we have completed the act of acquisition"). This symbolic act must be seen clearly by the witnesses, who are the makers of the contract, before they sign to its validity. If the ketubah is calligraphed by a scribe, or printed in advance of the wedding, one letter of the word *ve'kanina* (or the whole word) is usually omitted so that the ketubah is technically not completed before the *kinyan* itself is made. If this custom is overlooked, it does not alter the ketubah's validity, so long as the witnesses in fact witness the *kinyan*-transfer of the handkerchief.

**Everything Is Valid and Established.** The sages took precautions that legal documents not be tampered with or added to, and therefore instituted several procedures in concluding the document. First, the last sentence had to briefly summarize the contents; second, the formula *ha-kol sharir ve'kayam*, ("and everything is valid and established") must appear at the end of that line; and third, the witnesses must sign very close to the last line.

In the ketubah, the summary is "for all that which is stated and explained above, by an instrument legally fit to establish a transaction." The formula follows, "and everything is valid and established." And the witnesses sign immediately thereafter on the next line beneath the formula.

#### **And the Witnesses Attested to It**

"Witness \_\_\_\_\_

Witness \_\_\_\_\_"



## Babatha's Ketubah: An Early Marriage Contract

RECTO:

On the [thi]rd of Adar in the consulship of... [that you will be] my wife [according to the la]w of Moses and the "Judaean" and I will [feed you] and [clothe] you and I will bring you (into my house) by means of your ketubah and I owe you the sum of four hundred denarii which equal one hundred tetradrachms whichever you wish "to take and to..." from... together with the due amount of your food, and your clothes, and your bed(?), provision fitting for a free woman... the sum of four hundred denarii which equal one hundred tetradrachms whichever you wish "to take and to [...from] ...together with the due amount of your food, and your bed(?), and your clothes, as a free woman.

And if you are taken captive, I will redeem you, from my house and from my estate, and I will take you back as my wife, and I owe you your ketubah money... [and if I go to my eternal home before you, male children which you will have by me will inherit your ketubah money, beyond their share with their brothers,] female [child]ren shall dwell and be provided for from my house and [from my estate un]til the time when they will be [mar]ried. And if I go to my eternal h[ome] before you, you w[il]l [d]well in my house and be provided for from my house and from my estate [until] the time that my heirs wish to give you your ketubah money. And whenever you tell me [I will exchange this document as is proper].....

[And I Yehudah son of El'azar Khthousion], I [acce]pt all that] is written [above].

VERSO:

...for Babatha daughter of Shim'on due from Yehudah son of El'azar

signatures

[Yehudah son of El'azar for himse]lf wrote it

Baba[ta daughter of] Shim[on] for herself

fragment of name witness

Toma son of Shim'on wi[tn]ess

Trans. Y. Yadin, J. C. Greenfield, A. Yardeni, "Babatha's *Ketubba*," *Israel Exploration Journal* 44 (1994), pp. 79-84. This papyrus document was discovered in 1961 by the expedition led by Yigael Yadin to the Cave of the Letters in Nahal Hever in the Judean Desert.



### משנה מסכת כתובות פרק ד

משנה ז:

[ז] לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מפני שהוא תנאי בית דין כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים ]  
זוז ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתיך חייב שהוא תנאי בית דין

משנה ח

[ח] לא כתב לה אם תשתבאי אפרקינך ואותבינך לי לאינתו ובכהנת אהדרינך למדינתך חייב שהוא תנאי בית דין]

משנה ט

נשבית חייב לפדותה ואם אמר הרי גיטה וכתובתה תפדה את עצמה אינו רשאי לקתה חייב לרפאותה אמר הרי גיטה  
וכתובתה תרפא את עצמה רשאי

משנה י

[ט] לא כתב לה בנין דכרין דיהוו ליכי מינאי אינון ירתון כסף כתובתיך יתר על חולקיהון דעם אחוהון חייב שהוא תנאי ]  
בית דין

משנה יא

[י] בנן נוקבין דיהויין ליכי מינאי יהויין יתבן בביתי ומיתזנן מנכסי עד דתנסבן לגוברין חייב שהוא תנאי בית דין]

משנה יב

[יא] את תהא יתבא בביתי ומיתזנא מנכסי כל ימי מיגד אלמנותיך בביתי חייב שהוא תנאי בית דין כך היו אנשי ירושלם  
כותבין אנשי גליל היו כותבין כאנשי ירושלם אנשי יהודה היו כותבין עד שירצו היורשין ליתן ליה כתובתיך לפיכך אם  
רצו היורשין נותנין לה כתובתה ופוטרינ אותה:

### תוספתא מסכת בבא בתרא (ליברמן) פרק יא, הלכה ב

גופו של שטר ביום פל' בשבת פלנית בחדש פל' בשנה פל' ובמלכות פל' לא כתב שם היום בו ידו על התחתונה כל אותה  
שבת לא כתוב בו שם שבת ידו על התחתונה כל אותו חדש לא כת' בו שם חדש ידו על התחתונה כל אותה שנה לא כת'  
בו שנה ידו על התחתונה כל אותה מלכות

### רמב"ם הלכות אישות פרק י

הלכה ז: וצריך לכתוב ד כתובה קודם כניסה ה לחופה ואחר כך יהיה מותר באשתו, והחתן נותן שכר הסופר, וכמה הוא  
כותב לה, אם היתה בתולה אין כותבין לה פחות ממאתים דינרים, ואם בעולה אין כותבין לה פחות ממאה דינרים, וזה  
הוא הנקרא עיקר כתובה, ואם רצה להוסיף לה אפילו ככר זהב מוסיף, ודין התוספת ודין העיקר אחד הוא לרוב  
הדברים, לפיכך כל מקום שנאמר בו כתובה סתם הוא העיקר והתוספת כאחד, ו וחכמים הם שתיקנו כתובה ז לאשה כדי  
שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה

הלכה ח: דינרים אלו לא תקנו אותם מן הכסף הטהור אלא ממטבע ח שהיה באותן הימים שהיה שבעה חלקים נחשת  
וחלק אחד כסף עד שיהיה בסלע חצי זוז כסף, ונמצאו מאתים דינרים של בתולה חמשה ועשרים דינר של כסף ומאה  
של בעולה שנים עשר דינר ומחצה, ומשקל כל דינר שש ותשעים שעורות כמו שביארנו בתחלת עירובין, והדינר הוא  
הנקרא זוז בכל מקום בין שהיה מן הכסף הטהור בין שהיה ממטבע אותן הימים

הלכה ט: אין פוחתין לבתולה ממאתים ולבעולה ממאה, וכל הפוחת בעילתו בעילת זנות, אחד הכותב את הכתובה בשטר  
ואחד שהעידו עליו עדים וקנו ממנו שהוא חייב לה מאה או מאתים הרי זה מותר, וכן אם נתן לה מטלטלין כנגד כתובתה  
הרי זה מותר ט לבעול עד שיהיה לו פנאי לכתוב

## רמב"ם הלכות אישות פרק יב

הלכה א: כשנושא אדם אשה בין בתולה בין בעולה בין גדולה בין קטנה אחת בת ישראל ואחת הגיורת או המשוחררת יתחייב לה בעשרה דברים ויזכה בארבעה דברים.

הלכה ב: והעשרה שלשה מהן מן התורה ואלו הן שארה כסותה ועונתה, שארה אלו א מזונותיה, כסותה כמשמעה, עונתה לבא עליה כדרך כל הארץ: והשבעה מדברי סופרים וכולן תנאי בית דין הם, האחד מהם עיקר כתובה, והשאר הם הנקראין תנאי כתובה ואלו הן, לרפאותה אם חלתה, ולפדותה אם נשבת, ולקברה כשתמות, ולהיות נזונת מנכסיו ויושבת בביתו אחר מותו כל זמן אלמנותה, ולהיות בנותיה ממנו ניזונות מנכסיו אחרי מותו עד שיתארסו, ולהיות בניה הזכרים ממנו יורשין כתובתה יתר על חלקם בירושה שעם אחיהם.

הלכה ג: והארבעה שזוכה בהן כולם מדברי סופרים, ואלו הן, להיות מעשה ידיה שלו, ולהיות מציאתה שלו, ושיהיה אוכל כל פירות נכסיה בחייה, ואם מתה ב בחייו יירשנה, והוא קודם לכל אדם בירושה. +/השגת הראב"ד/ ואם מתה +. בחייו ירשנה והוא קודם לכל אדם בירושה. א"א אומר אני ירושת הבעל דבר תורה

הלכה ד: ועוד תקנו חכמים שיהיו מעשה ידי האשה כנגד מזונותיה, ופדיונה כנגד ג אכילת פירות נכסיה, וקבורתה כנגד ירושתו לכתובתה, לפיכך אם אמרה האשה איני ניזונת ואיני עושה שומעין לה ואין כופין אותה, אבל אם אמר הבעל איני \* זנך ואיני נוטל כלום ממעשה ידיך אין שומעין לו שמא לא יספיק ד לה מעשה ידיה במזונותיה, ומפני תקנה זו יחשבו המזונות מתנאי הכתובה.

הלכה ה: כל הדברים האלו אף על פי שלא נכתבו בשטר הכתובה ואפילו לא כתבו כתובה אלא נשא סתם כיון שנשאה זכה בארבעה דברים שלו וזכת האשה בעשרה דברים שלה ואינן צריכין לפרש